

'אלא 'טריפה' מיבעי ליה למעוטי טמאה, מי שיש במינה טריפה, יצתה זו שאין במינה טריפה, הכא נמי...' – כלומר, כיון שאין איסור חל על איסור, לא חל איסור 'טריפה' על בהמה או עוף טמאים (כן הבין בפשטות בשער המלך הל' מאכלות אסורות ד,ב. והקשה על דברי התוס' להלן (ע. ד"ה אחד) שמשמע מדבריהם שפרשו אף למ"ד איסור חל על איסור. ובפשוטו נ' לישב שהכוונה אין במינו טריפה' – שאין נפקותא בין טריפה לשאינה טריפה, ששניהם אסורים (מהרי"ד ויזר שליט"א).

וכן הדרשה שבסמוך: **'יצא זה שאין איסורו משום בל תאכל נבילה'** – היינו משום שאין איסור חל על איסור, דר' יהודה לשיטתו. ואולם הר"ש בטהרות (א,ג) פרש שגם למ"ד איסור חל ע"א, ידרוש 'מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה בלבד, יצא זה שאסור גם משום בל תאכל טמא'. וכבר העיר רעק"א בגליון הש"ס (פסחים לו) על דבריו מדברי הגמרא שם.

דף ע

'התורה אמרה יבא איסור נבילה ויחול על איסור חלב, יבא איסור טריפה ויחול על איסור חלב' – שאיסור חל על איסור כשהוא כולל דברים המותרים עם דברים האסורים, הלכך מתוך שאיסור נבלה או טרפה חל על הבשר המותר, חל גם על החלב. ואף לפי הדעה הסוברת אין איסור חל על איסור ב'כולל' – כאן גזרת הכתוב היא שאיסור חל על איסור (עפ"י תוס' מכות טז: סד"ה ריסק. וע"ע בתוס' יבמות לג: ד"ה אמר; שער המלך איסור"ב יז, ב דף סג; בית הלוי ח"א מו).

התוס' כאן תמהו למ"ד חל בכולל ('מוסיף') מדוע הוצרכו ללימוד מיוחד שנבלה וטרפה חלים על חלב. ובספר בית ישי (להגר"ש פ"ש שליט"א. קטו; קטז הערה ז) יצא לחדש שאכן איסורי נבלה וטרפה הפרטיים, אינם חלים על חלב [משום שהוא דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש, ע"ש], אלא נתחדש כאן לאו מיוחד על חלב נבלה וטרפה, משום 'אכל לא תאכלהו', ושם חדש הוא.

וצ"ע, מלבד דוחק הלשון, כמו שהרגיש שם, מהו זה שעשו צריכותא בגמרא לנבלה וטרפה, והרי אם יש כאן אזהרה חדשה, הלא אין מזהירין מן הדין וודאי הוצרך להזהיר בנבלה ולהזהיר בטרפה. ואולם לפי ההבנה הפשוטה לא קשה, שאין כאן עונש ואזהרה חדשים אלא לימוד שהאיסור חל על איסור אחר, וכמש"כ בליקוטים שבסוף ספר בית מאיר – חולין לו. ולכאורה נראה באופן אחר, שלכך הוצרך הכתוב לומר שחלים על איסורי חלב, שלא תאמר שהחלב דבר שיצא לידון בדבר החדש ובטל כללו ממנו (וכמש"כ בבית ישי אליבא דאמת), קמ"ל שחלים עליו איסורי נבלה וטרפה, ולעולם לוקה משום הלאוין הפרטיים שלהם.

זר"מ האי טריפה מאי עביד ליה? מיבעי ליה למעוטי שחיטה שהיא לפנים. ורבי יהודה – טריפה אחרינא כתיב' –

הנה שאלה ששאלתי למורנו הגר"ח קניבסקי שליט"א ותשובתו בצדה: לא הבנתי פשט בדברי הגמרא בנבחים (י,ג), ול"מ במפרשים שעמדו על הדבר: אמרו שם שר' יהודה דריש מחדא 'טריפה' האמורה בטומאת נבלת עוף, למעט שחיטה שהיא לפנים – שאינו מטמא, והיינו בשוחט עוף חולין בפנים או קדשים בין בפנים בין בחוץ.

ולא זכיתי להבין, הלא לעיל (טו) הקשו על הברייתא שדרשה כן, אי הכי מלק קדשים בחוץ נמי לא, דלא שוו בפנים כבחוף? ותוצו, דנין דבר שלא בהיכשרו מדבר שלא בהיכשרו, ואין דנין דבר שלא בהיכשרו מדבר שבהיכשרו. והיינו, דחולין שחוטין בחוץ אין מטמאים אפילו שלא בהכשרו כגון טריפה,

ולכך התמעטו, כדפרש"י שם. והשתא, הלא לר' יהודה טריפה מטמאה בבית הבליעה, אפילו שחוטה, ולשיטתו אין שייך לדרוש כן, וכמו שכתב רש"י שם (בד"ה בשלמא), שברייתא זו אליבא דר' מאיר היא ולא לר' יהודה. וכיצד יתכן מה שאמרו כאן שר' יהודה ג"כ דורש הכי. הלא יקשה שוב קושית הגמרא דלעיל 'אי הכי מלק קדשים בחוץ נמי לא'.

תשובה:

י"ל דר' יהודה דריש דנין דבר שאין מצותו וחיובו בכך מדבר כו' אבל מליקה מצותו מחייבתו בכך.

'סלקא דעתך אמינא הואיל וחידוש הוא, יותר מכדי אכילת פרס נמי ליטמא, קמ"ל' – יש שפרשו שאין שייך צירוף לענין זה אלא כאשר כל ה'כזית' נמצא במלואו בבית הבליעה, ולכך היה עולה על הדעת שגם אם אכל במשך יותר מכדי אכילת פרס, יצטרף לטמא, שהרי נמצא בבת אחת בבית בליעתו שיעור כזית. [תדע, שהרי בכל מקום אנו נוקטים שכיון שחידוש הוא, אין לך בו אלא חידוש, וא"כ היה צריך לומר להפך; סלקא דעתך אמינא הואיל וחידוש הוא, אין מטמא אלא בכזית בבת אחת ממש. ואף כי מצינו גם סברא להרחיב החידוש, כגון התר עבד עברי כהן בשפחה כנענית וכן כהן ביפ"ת (ע' קדושין כא) – אך שם הסברא היא כענין 'הואיל ואשתרי אשתר' מה שאין שייך לומר כאן]. אבל אם ירד המאכל לתוך מעיו, אין שייך לצרף.

ולדרך זו נראה שיסוד טומאה זו בעיקרה היא 'טומאת מגע', מגע נבלת העוף בבית הבליעה, והרי אם נגע בכחצי שיעור ואחר כך נגע עוד בכחצי שיעור – לא נטמא, אף כאן, אם אין כזית שלם בבית הבליעה – אינו מטמא. אלא שגזרת הכתוב היא [לפי המסקנא] שאם אכילתו נמשכה יותר מכדי אכילת פרס, כיון שאין כאן שם 'אכילה' – אינו מטמא הגם שיש כזית בבית הבליעה כאחת (עפ"י שו"ת חתם סופר או"ח קמ; רש"י נדה מב; אור שמח אבות הטומאה א, ג; אחיעזר ח"ג ה, ה; קובץ שעורים ביצה, כט; הר צבי).

א. החו"א (טהרות א, א) כתב על דברי החת"ס שצריך שיהא קיים כזית בבית הבליעה – 'אינו מובן'. [לכאן כוונתו כיצד שייך במציאות שיימצא בבית הבליעה בבת אחת כזית ואכילתו נמשכת זמן רב כ"כ] וע"ע בחו"א זבים ד, ט. והוא נקט שהיא 'טומאת אכילה'. אמנם לענין טומאת בגדים צידד לומר שמא אינם מיטמאים אלא כשאכל בבת אחת, שהרי כשאוכל מעט מעט, הלא אין במיעוט האחרון שיעור לטמא, וא"כ י"ל רק לענין האדם הרי הוא טמא בכך שעשה פעולת 'אכילה', אבל לענין לטמא בגדיו, צריך כזית נבילה קיים לטמאם.

ב. לפי המסקנא שצריך שיעור 'אכילה', יש מפרשים שנתחדש שגדרה כ'טומאת אכילה', ולכך אם אכל שלא כדרך – טהור (ע' שו"ת חכם צבי קז; קוב"ש שם). ויש מהאחרונים הנ"ל שמפרשים שהגדרה נשארה כמו לפי ה'סלקא דעתין', שהיא כטומאת מגע, אלא צריך תנאי נוסף, שיאכלנו בכדי אכילת פרס – ע' באו"ש והר צבי שם.

והגר"ח מבריסק (אבות הטומאה ג, א) כתב לבאר שנחלקו התנאים בגדר טומאה זו, האם היא 'טומאת אכילה', כלומר מעשה האכילה הוא המטמא, ואכילה בכל מקום בכזית כדי אכילת פרס, או שמא 'טומאת מקום' היא, כלומר הטומאה נובעת מהמצב שבו הנבלה נמצאת בבית הבליעה. וכתב שכך היא שיטת הרמב"ם (עפ"י הספרא, ודלא כסוגינתו), ולכך השמיט דין אכילת בכזית בכדי אכילת פרס.

א. עוד יתכן לפרש על אותה הדרך שכתב, שסמך הרמב"ם על התוספתא בובים (פ"ה. והביאה הרמב"ם להלכה), שאם כרך הנבלה בסיב ובלעה – טהור, הרי מוכח מזה ששונה משאר אכילות, ותלויה במגע הטומאה בבית הבליעה. וע"ע בענין זה בספר 'אתון דאורייתא' (א ד"ה באופן).

ב. יש מפרשים השמטת הרמב"ם דין 'כדי אכילת פרס' (ע' מג"ח קסא, טו; חו"א בגליונות; אגרות משה קדשים טהרות, כט) – שקיצר וסמך על מה שכתב בהלכות מאכלות אסורות. ודלא כהגר"ח שכתב שהרמב"ם פסק שמטמא אף ביותר מכא"פ. ג. נראה שהגר"ח לפי שיטתו שפרש דתנא דידן המצריך כזית בכדי אכילת פרס, סובר ש'טומאת אכילה' היא. ולפי"ז קמה

וגם נצבה קושית האחרונים מאי סלקא דעתין שמשום שחידוש הוא, יטמא אף ביותר מכא"פ – לשיטתו זו תירץ (כן מובא בכתבים שעל הש"ס – פסחים, סי' לח. וכיו"ב כתב החת"ס בסי' קמ. וע"ע בחדושי הגר"ר ח"ב נח, בהערה 1, ובספרים המצוינים במנ"ח החדש – הוצ' מכון ירושלים – ח"ב עמ' קלא, בהערה יח) באופן אחר, שנראה מכאן ששיעור אכילת פרס ביסודו נאמר לחומרא, כלומר שלולא ההלכה היה הדין שאפילו אוכל מעט מעט הרי זו אכילה, ובאה ההלכה וצמצמה את זמן הצירוף, ולכך היה מקום לומר שהואיל וכל ענין זה חידוש הוא, לא נאמרה כאן כלל ההלכה. ואולם לכא"ו מבואר להפך בחולין קג: וברש"י, שכיון שאבמ"ה חידוש הוא, לכך צריך אכילה בב"א דוקא, שאין לך בו אלא חידושו. ואולם לפתתוס' שם אין ראייה. וכבר נשאו ונתנו בקושיא זו האחרונים ז"ל. ע' בשו"ת חת"ס או"ח קמ; מנחת חינוך קסב, טו; אחיעזר ח"ג ה,ה. אך בלא"ה יש לתרץ שסברת ה'סלקא דעתין' לומר שמא אין זו טומאת אכילה אלא טומאת מגע, וזה גופא נתחדש בכתוב, שהיא טומאת אכילה, וכנ"ל מהקוב"ש.

(ע"ב) 'תלמוד לומר טרפה – מי שיש במינה טריפה, אוציא את הטמאה... ת"ל ואכל לא תאכלהו

– מי שחלבה אסור ובשרה מותר, יצא חיה שחלבה ובשרה מותר' – ועתה שדרשו כן למעט חיה, שוב יש למעט גם בהמה טמאה מאותה דרשה, שהרי גם בהמה טמאה לא נאמר איסור 'חלב' (כמפורש במשנת חולין קיז.). ולפי זה המלה **טרפה** נדרשת כמו שאמר רבא לעיל (עפ"י שטמ"ק; פמ"ג יו"ד סד במ"ז א; מרומי שדה).

בוה מיושבת קושית שער המלך (מאכ"א ד,ב) ושאר מפרשים, מדוע לא למדו בהמה טמאה מאותו לימוד שלמדו חיה. וע"ע במשך חכמה (פר' צו ז,כד) שמכח קושיא זו כתב לגרוס אחרת, כפי שמופיע בתו"כ.

'אוציא את הטמאה שאין במינה טריפה' – נתבאר לעיל סט:

'אפילו באוויזין ותרנגולין... ערף עז מהו...' – צריך עיון, כיון שאין שייכת קדושת הגוף באוויזין ותרנגולים, למה נדמה אותם לקדשים בפנים שהם קדושים בקדושת הגוף.

ויותר יש לתמוה על ספק הגמרא בערף עז, ומשמע שרק בעז וכד' ספק, אבל אם ערף עגלה פטולה, כגון שעלה עליה עול – ודאי אינה מטמאה. וקשה הלא אין בה שום קדושה, ומה מועיל מה שייחדה לעגלה. וגם תימה הלא ר' מאיר דיבר דוקא על מליקת קדשים בפנים, אבל זה הנחל, אטו מקום מיוחד הוא להיות הנערף שם במקום שחיטה 'וצריך עיון טובא' (שפת אמת).

אכן יש מפרשים דלא כרש"י, שלדעת ר' מאיר אליבא דר' אלעזר, אין חילוק בין מליקת קדשים למליקת חולין, לעולם אינו מטמא בבית הבליעה, כי כל דבר שיש בו הכשר באופן כלשהו – אינו מטמא בבית הבליעה, וכגון מליקה בעופות, וכן בעריפה בעגלה ואולי גם בבהמה דקה (עפ"י מהר"פ בשטמ"ק; חק נתן. וכן צידד בקרן אורה 'לולא פרש"י'. וע"ע חזו"א קמא לד,ב).

'כפרה כתיב בה קדשים' – על גדר 'הקדש' שיש בעגלה ערופה, והאם יש בה ענין פדיון – ע' במובא בקדושין נו. וע"ע בקרן אורה כאן ובקובץ שעורים ח"ב כא,ט.

דף סט

- קח. א. מהו החילוק בין קמיצת זר ומליקת זר לענין הורדתן מן המזבח?
 ב. מה נדרש מהמלה טרפה המוזכרת בענין טומאת האוכל נבלת עוף – וכל נפש אשר תאכל נבלה וטרפה?
 א. קמיצת זר שעלתה על המזבח – תרד. ואילו מליקת זר – לא תרד, לפי שיש לה הכשר בבמה. משא"כ קמיצה אעפ"י שכשרה בבמה בור, אין בבמה קידוש מנחה בכלי שרת כבמקדש, הלכך אין ללמוד ממנה קמיצת זר במקדש.
- ב. בברייתא אחת דרשו מוכל נפש אשר תאכל נבלה וטרפה: מה טריפה שאין מתרת את האיסור, אף כל שאין מתרת; יצאה מליקת קדשים בפנים, הואיל והיא מתרת – אינה מטמאה.
 בברייתא אחרת דרשו: מה טריפה שוה בפנים כבחורף (בשניהם היא אסורה) – אף כל ששוות בפנים ובחורף, מטמאות; יצאו שחיטת חולין וקדשים בפנים, הואיל ובחורף אינן מטמאות (ששחיטת חולין בחורף 'שחיטה' היא ולא 'נבלה', ואפילו היא טריפה – כרבי מאיר (ע"ש)). ושחיטת קדשים בחורף חייבים עליה כרת משום שחויי חורף הלכך נחשבת 'שחיטה' ואינה מטמאה), אף בפנים לא יטמאו.
 ורבי יהודה דרש מתיבת טרפה (שהיא מיותרת, דמה-נפשך הרי היא כנבילה) להביא טריפה שנשחטה – שמטמאה.
 ואפשר שלדעתו שחיטת חולין בפנים – מטמאת (ע' בחדושי הנצי"ב – לשיטת רש"י).

דפים סט – ע

- קט. א. נבלת בהמה ונבלת עוף – במה הן מטמאות?
 ב. האם נבלת עוף טמא מטמאת?
 ג. בהמה או עוף שנשחטו בטריפותם, האם הם מטמאים?
 ד. עוף טריפה שנמלק, האם הוא מטמא?
- א. נבילות בהמה מטמאת במגע ובמשא ואינה מטמאת בבית הבליעה (כגון שתחב לו חבירו לשם ולא נגע בה – הרי הוא טהור).
 נבילות עוף אינה מטמאת במגע ובמשא אבל מטמאת באכילתה, כשהיא בבית הבליעה. ואף הכלים שהאדם נוגע בהם בעת שהוא בולע – טמאים.
- ב. נבלת עוף טמא אינה מטמאת (אם משום מיעוט טרפה – יצא זה שאין במינו טריפה (ר' מאיר), אם משום נבלה – יצא זה שאין איסורו משום נבילה אלא משום אכילת דבר טמא. ר' יהודה).
 וטומאת אוכלים מטמאה, אם חישב עליה לאכילה (רמב"ם הל' אבות הטומאה ג, טז).
- ג. בהמה טריפה שנשחטה – אינה מטמאת (מן הבהמה – מקצת בהמה מטמאה ומקצת אינה מטמאה, ואיזו זו טריפה שנשחטה).
 מדברי סופרים מטמאת את הקודש – משום מעלה יתרה שעשו בו (רמב"ם אה"ט ב, ח).
 עוף שנטרף ונשחט; לדברי רבי יהודה – מטמא בבית הבליעה (מיתור טרפה שנאמר בענין). לרבי מאיר ורבי יוסי – אינו מטמא (ודרשו 'טרפה' לענין אחר, כמובא לעיל).

להלכה אינו מטמא (אבות הטומאות ג, יב).

אם העוף חי ולא נשחט, ותלש ממנו בשר ואכלו, אפילו אינו בגדר 'אבר מן החי', שאין בו גידים ועצמות – מטמא לדעת ר' יהודה (עפ"י רש"י והר' חיים).

ד. עוף טריפה שנמלק; לדברי רבי מאיר אינו מטמא (שהושוה לבהמה שדבר המכשירה לאכילה מטהר טריפתה מטומאת נבלה). לדברי רבי יוסי ורבי יהודה – מטמא. וכן הלכה (רמב"ם פסח"מ ז, ג; אבות הטומאה ג, יב).

דף ע

ק. א. האם אכילת חלב אסורה במינים הללו: בהמה טהורה, בהמה טמאה, חיה, עוף?
ב. האם איסורי נבלה וטריפה קיימים באכילת חלב נבלה או חלב טריפה?
ג. האם איסורי נבילה וטריפה קיימים בבהמה וחיה ועוף טמאים?

א. אכילת חלב אסורה בלאו ובחיוב כרת – בבהמה טהורה בלבד, לא בטמאה ולא בחיה או בעוף (משנה חולין קז. כריתות ד).

ב. לדברי רבא, איסור נבילה וכן איסור טריפה חלים על איסור חלב. (וחלב נבלה וחלב טרפה... ואכל לא תאכלהו. יש מפרשים הטעם משום שאיסור חלב על איסור ב'כולל', או אף אם בעלמא לא חל, כאן גזו"כ היא שחל. (עתוס' מכות טז: ועוד). ויש מי שכתב שהוא איסור מחודש מואכל לא תאכלהו. ע' בית ישי קטו; קטו, בהערה ז).

חלב טרפה שנתנבלה, לוקה משום שניהם מלבד מלקות דחלב (עתוס' חולין לב. וכן נראה שעובר בעשה דאינו זוכה בחלב נבלה, לפי שיטת התוס' שאיסור זה קיים בכל נבלה).

ג. איסור נבילה אינו חל על איסור אכילת טמא משום שאין איסור חל על איסור (רב ורב אסי – מעילה טז). ולדעת לוי (שם) – חל, אם משום שסבר איסור חל על איסור (רש"י שם ובכריתות יד רע"א) אם משום שהואיל וגילה הכתוב שאיסור נבלה חל על חלב, הוא הדין לטמאה (תוס' שם ובמכות טז: וכ"נ דעת הרשב"ד שפסק כלוי. וע"ע חולין ק: ברש"ל ורש"א; שטמ"ק כריתות יד אות א; שעה"מ איסור"ב יז; רש"ש מעילה טז; שו"ת אחיעזר ח"ב ו, ג-ד). וכן לענין טריפה אמרו בגמרא שטמא אין במינו טריפה. ופרשו ראשונים (ערמב"ם מאכ"א ד, ב; ר"ש ור"ה תו"כ צו י) שאין איסור טריפה נוהג אלא במינים טהורים. ואולם מדברי התוס' (בחולין לב. ד"ה ורמינהו) משמע לכאורה שאיסור טרפה חל על איסור עוף טמא [ומה שאמרו 'אין במינו טרפה' היינו איסור טרפה לבדו, כי תמיד יש בה גם איסור נבלה].

ק"א. האם קיימת טומאת נבלות בדברים ובאופנים דלהלן?

א. בשר בהמה טמאה וחיה.

ב. חלב בהמה טהורה או טמאה; חלב חיה; חלב בהמה האסורה בהנאה, כגון שור הנסקל.

ג. עוף קדשים שנמלק ואינו ראוי למזבח, והוא טריפה.

ד. עגלה ערופה לאחר עריפתה.

ה. עגלה ערופה לאחר ירידתה לנחל, שנשחטה או מתה – מה דין בשרה ומה דין חלבה?

ו. ערף עז על נחל איתן, במקום עגלה.

ז. מהו שיעור אכילת נבילת עוף טהור, המטמאת בבית הבליעה?

קצא

- א. טומאת נבלות קיימת בכל בהמה וחיה. בהמה טמאה, אף כשנשחטה מטמאה טומאת נבלות (ולא לה תטמאו כל הנגע בהם במתם יטמא – אעפ"י שהם שחוטים. רש"י עפ"י תורת כהנים).
- ב. חלב בהמה טהורה אינו מטמא טומאת נבלות (וחלב נבלה... יעשה לכל מלאכה), אף בבהמה האסורה בהנאה כגון שור הנסקל (כל חלב...).
- וכבר תמחו על דברי המאירי בסנהדרין קיב והגרעק"א בב"ק מא. ע' בשו"ת אחיעזר ח"ג נא, ב ובשו"ת בית זבול ח"א יתו.
- ואולם חלב בהמה טמאה, וכן חלב חיה בין טמאה בין טהורה – מטמא טומאת נבלות (שלא טיהר הכתוב אלא חלב בהמה טהורה, שנאמר טרפה – יצאה הטמאה שאין במינה טרפה; ואכל לא תאכלהו – מי שחלבה אסור ובשרה מותר, יצאה טמאה שחלבה ובשרה מותר).
- ג. כאמור לעיל, רבי מאיר טיהר נבילת עוף טריפה של מוקדשין ע"י מליקה. ורבי יהודה ורבי יוסי מטמאים. ונחלקו רבי יוחנן ורבי אלעזר האם טיהר ר' מאיר אפילו בבעלי מומין או רק בתמימים הראויים למזבח. ולדעת ר' אלעזר המטרה אפילו בבע"מ, הוא הדין באווזים ותרנגולים שמלקם.
- ד. עגלה ערופה לאחר עריפתה אינה מטמאה טומאת נבלות ('כפרה' כתובה בה, כקדשים). הוא הדין לשעיר המשלח אחר דחייתו מן הצוק – אינו מטמא מאותו הטעם, וכולם נלמדו ממליקה (עפ"י אחיעזר ח"ב ז, ג וח"ג נא, ב. וע"ע הר צבי כאן; אבי עזרי שאה"ט (תנינא) ב, י).
- ה. עגלה ערופה שנשחטה – אין בה טומאת נבלות (שאינן לך שחוטת בהמה טהורה שאינה מטמאה, ואעפ"י שאין שחיתתה מתירה). מתה מעצמה – בשרה טמא וחלבה טהור, כשאר בהמות (כל חלב – לרבות בהמה האסורה בהנאה, כנ"ל).
- ו. ערף עז במקום העגלה; רבי ירמיה נסתפק בדבר לדעת ר' אלעזר, שמא כשם שמתה באווזים ותרנגולים שנמלקו, שדינם כתורים ובני יונה, כך עז דומה לעגלה, או שמא כיון שהיא מין שונה ממנה, מטמאה. ערף בהמה גסה – משמע ברש"י ובתוס' שטהורה לרבי אלעזר, לפי שהיא מינה של העגלה.
- ז. אין העוף מטמא בבית הבליעה אלא כשיעור איסור אכילתו; כזית בכדי אכילת פרס (נבלה... לא יאכל. כן אמרו בדעת ר"מ, ואפשר שרבי יהודה ג"כ מודה לדרשה זו אעפ"י שאין המלה מיותרת לדעתו. תוס'). [וכן בהמה מטמאה בכזית. ואבר שלם – אין לו שיעור לטומאה (עפ"י מעילה טו)].

פרק שמיני; דף עא

ק"ב. מה דינן של התערובות דלהלן:

- א. איסורי הנאה שדינם במיתה, שנתערבו בזבחים כשרים (וכן נתערבו בחולין המותרים).
- ב. איסורי הקרבה לגבוה, שנתערבו בזבחים.